

Warszawa, dnia 21 marca 2022 r.

Sygn. akt VI Ka 1175/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSR (del.) Tomasz Morycz

protokolant: protokolant sądowy – stażysta Adrianna Sadowska

przy udziale prokuratora Wojciecha Groszyka

po rozpoznaniu dnia 21 marca 2022 r. w Warszawie

sprawy R. O., syna M. i T. z d. M., ur. (...) w Ł.

oskarżonego o przestępstwo z art. 220 § 1 kk w zb. z art. 155 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

z dnia 25 sierpnia 2021 r. sygn. akt IV K 242/20

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 780 (siedemset osiemdziesiąt) złotych tytułem opłaty w postępowaniu odwoławczym i obciąża go pozostałymi wydatkami tego postępowania.

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 1175/21	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZEŚĆ WSTĘPNA			
1.1 Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji			

Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt IV K 242/20.	
1.2 Podmiot wnoszący apelację	
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# oskarżyciel posiłkowy	
# oskarżyciel prywatny	
# obrońca	
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# inny	
0.11.3. Granice zaskarżenia	
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia	
# na korzyść	# w całości

# na niekorzyść			
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć		

	wpływ na treść orzeczenia			
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka			
#	art. 439 k.p.k.			
#	brak zarzutów			
0.11.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
0.12.1. Ustalenie faktów				

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	
		R. O.	Dotychczasowa niekaralność Sytuacja majątkowa	Karta karna - k.344 Informacja e - (...) k. 341
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	

0.12.2. Ocena dowodów		
0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu.
Dotychczasowa niekaralność Sytuacja majątkowa	Karta karna Informacja e - (...)	Dokumenty zostały sporządzone przez uprawnione podmioty, nie były kwestionowane i nie budziły żadnych wątpliwości.
0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz		

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Wskazać fakt	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu.
<p>STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
	<p>Obrońca oskarżonego zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 kpk w z. z art. 410 kpk i art. 92 kpk dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów polegającą na błędnym uznaniu poprzez:</p> <p>1) pominięcie przyczyn zdarzenia leżących po stronie J. R. wskazanych w protokole kontroli sporządzonym przez pracownika Państwowej Inspekcji Pracy (k.105);</p> <p>2) pominięcie treści zeznań świadków, z których wynika, iż oskarżony wymagał od pracowników przestrzegania obowiązku stosowania środków ochrony indywidualnej i ze szczególną skrupulatnością egzekwował stosowanie się do tej reguły bezpieczeństwa (k.249, 255, 256);</p> <p>3) pominięcie treści zeznań świadków wskazujących na to, że oskarżony niezwłocznie po uzyskaniu informacji o niewystarczającej ilości barierek zabezpieczających zlecił K. Ś. wykonanie brakujących barierek zabezpieczających i do czasu ich przytwierdzenia wstrzymał pozostałe prace budowlane,</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

jednocześnie wydając pozostałym pracownikom zakaz wchodzenia na podest (k.255);

4) pominięcie treści zeznań świadków wskazujących na to, że oskarżony sprawował nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy w sposób prawidłowy (k.249, 255, 256);

5) pominięcie treści wyjaśnień oskarżonego, w których wskazał, iż tuż przed zdarzeniem bezpośrednio wydał poszkodowanemu zakaz wchodzenia na podest do czasu wykonania brakujących barierek zabezpieczających, a także nakazał stosowanie środka ochrony indywidualnej w postaci szelek pomimo uznania przez sąd wyjaśnień za prawdziwe (k.246);

6) pominięcie okoliczności wskazujących na to, że poszkodowany przystąpił do wykonywania pracy na wysokości bez polecenia przełożonego, udał się na to miejsce pracy w sposób samowolny, wbrew wydanemu wcześniej zakazowi, naruszając tym samym podstawowe zasady bezpieczeństwa (k.246, 255)

Obrońca oskarżonego zaskarżonemu wyrokowi zarzucił także błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że:

1) R. O. nie dopełnił obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy w ten sposób, że nie zapewnił kompletnych barierek ochronnych w miejscu wykonywania pracy na wysokości oraz dopuścił do wykonywania pracy przez J. R. bez szelek zabezpieczających, czym wyczerpał znamiona zarzucanego mu czynu.

	<p>Dokonując ustaleń faktycznych nie rozważono za to kwestii przyczynienia się poszkodowanego,</p> <p>2) R. O. pełnił rolę pracodawcy,</p> <p>3) J. R. świadczył pracę, zgodnie z zasadami BHP, podczas gdy J. R. wprost dokonał złamania polecenia otrzymanego od R. O., które to naruszenie skutkowało naruszeniem zasad BHP, co skończyło się wypadkiem,</p> <p>4) bezpośrednią przyczyną wypadku przy pracy było niewystarczające zabezpieczenie pracownika podczas wykonywania prac na wysokości,</p> <p>5) R. O. naruszył zarówno ogólne jak i szczególne zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas gdy R. O. dochował należytej staranności wydał polecenie J. R., które zostało nie wykonane przez pracownika, co spowodowało, iż środki bezpieczeństwa zapewnione przez R. O. - polecenie zakazu wejścia na podest nie zostały zrealizowane.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny lub niezasadny.</p>		
<p>Ilość, rodzaj i wzajemnie powiązanie zarzutów przedstawionych przez obrońcę oskarżonego przemawiały za ich zbiorczym omówieniem. Tym bardziej, że wszystkie były bezzasadne.</p> <p>Nie ulega wątpliwości, że by ocena dowodów przeprowadzona przez organ postępowania dokonana została zgodnie z regułami art. 7 kpk konieczne jest: 1) oparcie jej na wszystkich przeprowadzonych dowodach, mając na względzie, że podstawę orzeczenia może stanowić tylko całokształt okoliczności</p>		

ujawnionych w toku postępowania, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia danej kwestii; 2) uwzględnienie zasad prawidłowego rozumowania; 3) uwzględnienie wskazań wiedzy; 4) uwzględnienie doświadczenia życiowego. Zasada swobodnej oceny dowodów jest zasadą kontrolowanej oceny dowodów, która wyraża się w dwóch aspektach. Po pierwsze, organ procesowy musi uzasadnić, dlaczego oparł się na jednych, a nie na innych dowodach oraz dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Po drugie, organ odwoławczy kontroluje swobodną ocenę dowodów dokonaną przez organ pierwszej instancji. Przy czym zarzut naruszenia art. 7 kpk nie może ograniczać się do wskazania wadliwości sędziowskiego przekonania o wiarygodności jednych, a niewiarygodności innych źródeł czy środków dowodowych, lecz powinien wykazać konkretne błędy w samym sposobie dochodzenia do określonych ocen, przemawiające w zasadniczy sposób przeciwko dokonanemu rozstrzygnięciu. W grę może wchodzić np. pominięcie istotnych środków dowodowych, niedostrzeżenie ważnych rozbieżności, uchylene się od oceny wewnętrznych czy wzajemnych sprzeczności.

Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt III KK 78/21, „prezentowanie własnej - możliwej w realiach konkretnej sprawy - oceny dowodów, bez wykazania błędności tej, której dokonał sąd pierwszej instancji, nie upoważnia jeszcze sądu odwoławczego do zajęcia w tej materii stanowiska odmiennego. Sąd odwoławczy, zwłaszcza w sytuacji,

gdy nie prowadzi samodzielnie postępowania dowodowego co do istoty sprawy, jest bowiem głównie sądem kontrolującym procedowanie przed sądem pierwszej instancji i stanowisko tego sądu może zakwestionować jedynie wówczas, gdy wykaże, że to postępowanie i jego wynik obrażają prawo”.

Sąd Okręgowy podziela również pogląd zawarty w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 173/19. Wskazano w nim, że „na uzasadnienie błędu ustaleń faktycznych lub naruszenie standardów swobodnej oceny bądź interpretacji dowodów nie wystarczy subiektywne przekonanie skarżącego o niesprawiedliwości orzeczenia, a konieczne jest wykazanie, że w zaskarżonym wyroku poczyniono ustalenie faktycznie nie mające oparcia w przeprowadzonych dowodach, albo że takiego ustalenia nie poczyniono mimo, że z przeprowadzonych dowodów określony fakt jednoznacznie wynikał, względnie wykazanie, iż tok rozumowania sądu I instancji był sprzeczny ze wskazaniami doświadczenia życiowego, zasadami logiki, czy zasadami wiedzy”.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że Sąd meriti w sposób prawidłowy ocenił zgromadzony materiał dowodowy, biorąc pod uwagę wszystkie istotne okoliczności, a następnie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, słusznie stwierdzając winę oskarżonego.

Po pierwsze, miejsce w którym miało zostać wykonane betonowanie od samego początku

nie było zabezpieczone w sposób prawidłowy. Brakowało nie tylko wszystkich barierok zabezpieczających, ale też podestów roboczych, z których miano to wykonać, czyli elementów absolutnie podstawowych dla bezpiecznego zrealizowania zamierzonej czynności. Powyższe już samo w sobie stanowiło bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, a za ten stan rzeczy odpowiadał nikt inny jak oskarżony. Gdyby nie interwencja świadka Ł. C., który był kierownikiem budowy i zwrócił mu na to uwagę, to barierki i podesty w ogóle nie zostałyby uzupełnione. Tym bardziej, że w tym momencie na teren budowy przyjechał już samochód z mieszanką betonową i zwyczajnie nie byłoby już na to czasu. Powyższe spowodowało, że pracownicy, w tym pokrzywdzony, pracowali pod presją czasu i bez odpowiedniego zabezpieczenia miejsca pracy, chcąc jak najszybciej naprawić te uchybienia.

Po drugie, zdaniem Sądu Okręgowego w betonowanie i prace z tym związane zaangażowane były wszystkie osoby, w tym pokrzywdzony, który musiał bądź chciał pomóc innemu pracownikowi, wchodząc na podest roboczy bez barierok i szelek zabezpieczających. Rolą oskarżonego, jako osoby dbającej w imieniu pracodawcy o bezpieczeństwo na budowie, było dopilnowanie, żeby wszystkie osoby były odpowiednio wyposażone. Co istotne, chcąc zabezpieczyć samego siebie oskarżony zostawił tam pracowników, za których był odpowiedzialny, w tym pokrzywdzonego, nie wyznaczając osoby mającej pełnić nadzór w

czasie jego nieobecności. Tym samym w ciągu bardzo krótkiego czasu oskarżony przynajmniej kilkukrotnie dopuścił się poważnych uchybień, które wskazują raczej na regułę niż wyjątek. Z tych względów nie sposób uznać, żeby oskarżony sprawował nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy w sposób prawidłowy. Gdyby tak było, to ta sytuacja nie miałaby miejsca. Do twierdzeń świadków K. Ś. i T. K., będących pracownikami podległymi oskarżonemu, należało zatem podejść z ostrożnością. Tym bardziej, że jak wskazał świadek Ł. C. „Jeżeli jakiś jego pracownik nie posiadał szelek, to informowaliśmy o tym pana R. np. telefonicznie i wiem, że on albo dzwonił do tego pracownika, żeby te szelki założył albo zdejmował go z budowy” (k.249). Z powyższego wynika, że zdarzały się już sytuacje, w których oskarżony pozostawiał pracowników bez nadzoru, a ci nie mieli odpowiednich zabezpieczeń.

Po trzecie, pokrzywdzony był tego dnia pierwszy raz w pracy po dłuższej nieobecności i pierwszy raz na budowie, na której doszło do zdarzenia. Tym samym z pewnością nie była mu tak dobrze znana jak ta, na której pracowałby przez dłuższy czas. W związku z powyższym oskarżony powinien był zwrócić na niego szczególną uwagę, w tym przypomnieć mu o zabezpieczeniach i zweryfikować czy się do nic stosuje, czego jednak nie zrobił. Nie ulega wątpliwości, że pokrzywdzony został wyposażony w szelki i powinien je założyć, jednak wbrew twierdzeniom obrońcy oskarżonego może to świadczyć jedynie o przyczynieniu się do tego, co się wydarzyło, nie uchylając odpowiedzialności karnej oskarżonego. Gdyby nie jego zaniedbania, to nie doszłoby do tej

niewątpliwej tragedii. Jak słusznie wskazał biegły S. G. „Na tym nie może się skończyć, że pracodawca tylko poinformuje pracowników o obowiązku określonych zachowań, tylko musi jeszcze sprawować stały nadzór nad pracownikami i pracami” i „W przypadku gdy pracodawca musi odejść z budowy w inny teren budowy, to stosuje się tzw. wyznaczanie pracowników do nadzorowania pracy w zakresie BHP. Na tej sali było powiedziane, że na ogół są grupy 2 osobowe do prac i dobrą decyzją dla pracodawcy czy osoby kierującej pracownikami jest to, że jeżeli idzie gdzieś w inny teren budowy to wyznacza imiennie osobę, która będzie odpowiedzialna za przestrzeganie przepisów” (k.259). Tymczasem oskarżony nie potrafił wytłumaczyć, dlaczego nikogo nie upoważnił do tego na czas swojej nieobecności.

Wskutek tego ani świadek K. Ś., ani świadek T. K., których oskarżony zostawił z pokrzywdzonym nie potrafili wyjaśnić, w jaki sposób doszło do przedmiotowego wypadku, stwierdzając jedynie, że nagle zniknął w wykopie. Zarzuty podniesione przez obrońcę oskarżonego stanowią jego subiektywną ocenę i gołosłowną polemikę z zaskarżonym wyrokiem. Podnoszone przez niego ustalenia Państwowej Inspekcji Pracy, opierające się na ograniczonym materiale dowodowym i skupiające się na innym aspekcie, nie są dla sądu wiążące. Jednocześnie wątpliwości nie budziły pozostałe rozstrzygnięcia. Sąd meriti wymierzył oskarżonemu karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, a ponadto wymierzył mu karę grzywny w wysokości 200

<p>stawek dziennych po 30 złotych każda. Biorąc pod uwagę istotność zaistniałych nieprawidłowości, jak również ich skutki, to jest śmierć pokrzywdzonego, orzeczone kary jawią się jako ze wszech miał prawidłowe. Oskarżony powinien odczuć konsekwencje swojego postępowania. Tylko wtedy wyciągnie odpowiednie wnioski na przyszłość. Co zaś się tyczy orzeczonej na rzecz małoletniego syna pokrzywdzonego nawiązki w wysokości 20.000 złotych, to powinna choć w niewielkim stopniu zrekompensować mu stratę ojca.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonego.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny lub niezasadny.</p>		
<p>Z przyczyn wskazanych powyżej wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.</p>		
<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
<p>Wskazać wszystkie okoliczności, które sąd uwzględnił z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 439 k.p.k., art. 440 k.p.k.).</p>		
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności.</p>		

5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
1.3 1	Przedmiot utrzymania w mocy	
Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt IV K 242/20.		
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy.		
Wobec niezasadności zarzutów brak było podstaw do zamiany zaskarżonego wyroku, który miał być w tej sytuacji utrzymany w mocy.		
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
1.3.1 1.	Przedmiot i zakres zmiany	
Zwięźle o powodach zmiany.		
0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		
	# art. 439 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylecia.		

	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia.		
	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia.		
4.	Konieczność warunkowego umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia i warunkowego umorzenia ze wskazaniem podstawy prawnej warunkowego umorzenia postępowania.		
5.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia.		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia z wyroku		
Lp.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
6. Koszty Procesu		

Wskazać oskarżonego.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
R. O.	II	Na podstawie art. 627 kpk zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 780 złotych tytułem opłaty w postępowaniu odwoławczym i obciążył go pozostałymi wydatkami tego postępowania. Skoro apelacja okazała się bezzasadna, to oskarżony powinien ponieść wszelkie koszty, które nią wywołał. Zdaniem Sądu Okręgowego nie przekracza to jego możliwości finansowych.
7. PODPIS		

0.11.3 Granice zaskarżenia			
Wpisać kolejny numer załącznika 1			
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Całość wyroku		
0.11.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2 Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności	

	kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.11.4. Wnioski		
#	Uchylenie	# zmiana